

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај Комисије за избор једног наставника у звању доцента за ужу научну област Хиспанистика, предмет: Хиспанске књижевности

На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 484/1 од 27.02.2013. године, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрани смо у Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се јавили на конкурс за избор једног наставника у звању **доцента** за ужу област **Хиспанистика, предмет: Хиспанске књижевности** на Филолошком факултету Универзитета у Београду. На основу увида у документацију коју нам је надлежна служба доставила, част нам је да Изборном већу Филолошког факултета поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс, објављен у листу *Послови*, бр. 509 од 20.03.2013. године, јавио се један кандидат: **др Владимир Карановић**, досадашњи асистент за хиспанске књижевности.

1. БИОГРАФИЈА

Др Владимир Карановић рођен је 13.06.1981. године у Београду, где је завршио основну школу и гимназију (Пета београдска гимназија, друштвено-језички смер). Студије хиспанистике уписао је школске 2000/2001. године и дипломирао на Групи за шпански језик и хиспанске књижевности Филолошког факултета Универзитета у Београду марта 2005. године са средњом оценом 8.74/10. Дипломске академске студије – *мастер* уписао је на Филолошком факултету априла 2008. године, смер наука о књижевности, и положио све испите предвиђене студијским програмом са средњом оценом 9,33/10. Мастер рад под насловом *Расправа о натурализму у шпанској књижевности друге половине XIX века* одбранио је 15. децембра 2008. године са оценом 10 (десет). Постдипломске докторске студије уписао је марта 2009. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Положио је све испите предвиђене планом и програмом и то са просечном оценом 10 (десет), а 05.11.2012. одбранио је докторску дисертацију под насловом *Идеологија либерализма и традиционализам у романима Леополда Алас Кларина*.

В. Карановић у неколико наврата је боравио у Шпанији, где је прикупљао материјале прво за израду мастер рада а касније и докторске дисертације: Мадрид - јул 2007, 2010. и 2011. године, Филолошки факултет Универзитета Комплутенсе; Барселона - април 2008. године, Филолошки факултет Универзитета у Барселони; Гранада - април 2010. године, Филолошки факултет Универзитета у Гранади.

Др Владимир Карановић је од 15.09.2005. до 14.06.2010. радио као асистент-приправник за област хиспанске књижевности и култура на Филолошко-уметничком

факултету у Крагујевцу. Од 15.06.2010. радио је као асистент за област хиспанске књижевности и култура на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Ангажован је од октобра 2006. године и као сарадник у настави и асистент по уговору (до 30% радног времена) на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду. Од 09.03.2012. ради као асистент за хиспанске књижевности са пуним радним временом на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Кандидат Карановић бави се превођењем књижевних текстова са шпанског на српски језик и сарађује са издавачком кућом Пи-прес из Пирота у својству уредника едиције *Класици шпанског реализма* и преводиоца. У биографији кандидата наведени су следећи преводи:

1. *Историја света*, приредио Карлос Гисперт, Пирот: Пи-Прес, 2009. pp. 531-695.

2. *Географски атлас света*, Пирот: Пи-Прес, 2009. pp. 200-292.

3. *Музика, велики ствараоци и велика дела*, Пирот: Пи-Прес, 2010. pp. 1-113.

4. Алас Кларин, Леополдо. *Приповетке*, превео и поговор написао Владимир Карановић, Пирот: Пи-Прес, 2012. 158 pp.

В. Карановић је војни рок служио као цивилно лице у Министарству одбране Републике Србије у својству преводиоца за шпански и енглески језик (јун 2008-март 2009).

Стипендиста је Министарства културе Шпаније, које му је 2011. године доделило средства за превод антологије *Приповедака* Леополда Алас Кларина, а 2012. године средства за превод дела *Ново умеће писања комедија у наше доба* Лопеа де Вега.

Др Владимир Карановић члан је неколико стручних удружења:

- ALEPH – Asociación de jóvenes investigadores en literatura española;

- RRH - Red Regional de Hispanistas de Hungría, Rumanía y Serbia;

- AATSP – The American Association of Teachers of Spanish and Portuguese.

Области интересовања и истраживања: шпанско позориште барока и неокласицизма, шпански пикарески роман, реализам у шпанској књижевности, шпански роман друге половине XIX века, реализам и натурализам, савремени шпански роман.

2. БИБЛИОГРАФИЈА И ОЦЕНА НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Др Владимир Карановић у библиографији наводи радове објављене у зборницима са међународних и националних скупова, те у научним филолошким часописима међународног и националног значаја.

Учествовао је на више националних и међународних научних скупова и конференција:

1. Први научни скуп младих филолога (*Савремена проучавања језика и књижевности*), Крагујевац, ФИЛУМ, 14. фебруар 2009. године. Представљен рад: *Теорија «духовног натурализма» Леополда Алас Кларина*.

2. Међународна конференција *Кроз језике и културе*, Херцег Нови (Црна Гора), 04-06. јун 2009. године. Представљен рад: *Савремени шпански роман (роман транзиције и демократије)*.

3. *Colloque international: Sources judéo-espagnoles des Balkans dans les recherches scientifiques*, Београд, Филолошки факултет/Француски културни центар, 15-16. децембар 2009. године. Представљен рад: *Идеологија и стереотипи у формирању драмских ликова трагедије Ракел Висентеа Гарсија де ла Уерте*.

4. Други научни скуп младих филолога Србије (*Савремена проучавања језика и књижевности*), Крагујевац, ФИЛУМ, 06. март 2010. године. Представљен рад: *Гротескни*

реализам и вишеструке приповедачке перспективе у роману *Historia de la vida del buscón Франсиска де Кеведа*.

5. V Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност*, Крагујевац, ФИЛУМ, 29-30. октобар 2010. године. Представљен рад: *Место жене у романима шпанског реализма – случај Ане Осорес у делу La Regenta Леополда Алас Кларина*.

6. Међународна конференција *Филолошка истраживања данас*, Београд, Филолошки факултет, 26-27. новембар 2010. године. Представљен рад: *Смех, хумор и сатира у пикареском роману Historia de la vida del Buscón Франсиска де Кеведа*.

7. Трећи научни скуп младих филолога Србије (*Савремена проучавања језика и књижевности*), Крагујевац, ФИЛУМ, 12. март 2011. године. Представљен рад: *Теорија романа Хуана Валере*.

8. VI Међународни скуп *Српски језик, књижевност, уметност*, Крагујевац, ФИЛУМ, 28-29. октобар 2011. године. Представљен рад: *Идеолошки оквири Клариновог пан(ен)теизма: атеизам и религиозност у роману La Regenta*.

9. 3er Simposio del Departamento de Hispánicas de la Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Ljubljana (*La percepción del tiempo en lengua y literatura*), Љубљана (Словенија), Филозофски факултет, 24-26.11.2011. Представљен рад: *Tiempo y narración en La Regenta de Clarín*.

10. IX ALEPH – Congreso Internacional de jóvenes investigadores en literatura hispánica (Escritura y disidencia. Textos literarios hispánicos en busca de la libertad), celebrado de 10 al 13 de abril de 2012 en la Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Cádiz, Cádiz, España. Представљен рад: *Constitución de la imagen nacional en las fronteras: autoimagen y la visión del extranjero*.

11. Conferencia internacional Estudios hispánicos – tradición, retos, innovaciones, celebrada de 28 al 29 de septiembre de 2012 en el Departamento de hispanística de la Facultad de Filología y Artes en Kragujevac. Представљен рад: *La pasividad femenina y el intento de lucha contra el tradicionalismo en Los Pazos de Ulloa de Emilia Pardo Bazán*.

12. IV Simposio Internacional de hispanistas «Encuentros 2012», celebrado de 14 a 17 de noviembre de 2012 en la Universidad de Wrocław, Polonia. Представљен рад: *Ideología del liberalismo y el tradicionalismo en La Regenta de Leopoldo Alas Clarín*.

Др Владимир Карановић један је од приређивача тематског броја часописа **Наслеђе** (*Шпански и хиспаноамерички роман: језик, идеологија, дискурс, историја, поетика*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, Број 18, 2011. 425 pp. ISSN: 1820-1768) и тематског зборника *Comida y bebida en la lengua española, cultura y literaturas hispánicas* (Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2012. 428 pp. ISBN: 978-86-85991-49-3).

Аутор је научних и стручних радова из области шпанске књижевности и културе, објављених у зборницима са конгреса, у монографијама, релевантним националним или међународним филолошким часописима:

1. **Карановић, Владимир**. „Документарно и фикционално у драмском делу *Фуентеовехуна* Лопеа де Веге“, Крагујевац, **Наслеђе**, часопис за књижевност, језик, уметност и културу, Година V/Број 9, 2008. стр. 95-118. ISSN: 1820-1768 (УДК 821.134.2.09-22 „19“)

(Рад у водећем часопису националног значаја)

2. —. „Теорија «духовног натурализма» Леополда Алас Кларина“ у: Анђелковић, Маја (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности* (Зборник радова са I научног

скупа младих филолога Србије одржаног 14. фебруара 2009. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), Година I/Том 2, Крагујевац, 2009. стр. 25-35. ISBN: 978-86-85991-17-2

(Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини)

3. —. „Критика Емила Золе и елементи теорије шпанског натурализма у текстовима Емилије Пардо Басан“, Крагујевац, **Наслеђе**, часопис за књижевност, језик, уметност и културу, Година VI/Број 14/1, 2009. стр. 45-59. ISSN: 1820-1768 (УДК 821.134.2.09, 821.133.1.09)

(Рад у водећем часопису националног значаја)

4. —. “Ideology and Stereotypes while Creating Dramatic Characters in the Tragedy *Raquel* by Vicente García de la Huerta“, **Komunikacija i kultura online**, Година I/Број 1, 2010. стр. 22-31. <http://www.komunikacijaikultura.org/KK1.html> e-ISSN 2217-4257 (Online) (UDC 8:008:316.7, UDC 821.134.2-21.09)

(Рад у часопису националног значаја)

5. —. „Гротескни реализам и вишеструке приповедачке перспективе у роману *Historia de la vida del Buscón* Франсиска де Кеведа“ у: Анђелковић, Маја (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности* (Зборник радова са II научног скупа младих филолога Србије одржаног 06. марта 2010. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), Година II/Том 2, Крагујевац, 2011. стр. 97-107. ISBN: 978-86-85991-31-8

(Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини)

6. —. „Реализам у пикарским романима *Guzmán de Alfarache* Матеа Алемана и *Historia de la vida del Buscón* Франсиска де Кеведа“, Крагујевац, **Наслеђе**, часопис за књижевност, језик, уметност и културу, Година VIII/Број 18, 2011. стр. 41-60. ISSN: 1820-1768 (УДК 821.134.2.09-31)

(Рад у водећем часопису националног значаја)

7. —. “*La Regenta* de Leopoldo Alas Clarín entre el realismo y el naturalismo” in: **Colindancias**, Revista de la Red Regional de hispanistas de Hungría, Rumanía y Serbia, Año II/Número 2, 2011. pp. 113-122. ISSN: 2067-9092

(Рад у часопису међународног значаја)

8. —. „Место жене у романима шпанског реализма – случај Ане Осорес у делу *La Regenta* Леополда Алас Кларина“, у: Бошковић, Драган (ур.), **Српски језик, књижевност, уметност** (Зборник радова са V Међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, 29-30.10.2010), књига II, *Жене: род, идентитет, књижевност*, Крагујевац, 2011. стр. 595-603. ISBN: 978-86-85991-36-3 (УДК 821.134.2.09-31)

(Саопштење са међународног скупа штампано у целини)

9. —. „Теорија романа Хуана Валере“ у: Анђелковић, Маја (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности* (Зборник радова са III научног скупа младих филолога Србије одржаног 12. марта 2011. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), Година III/Том 2, Крагујевац, 2012. стр. 219-227. ISBN: 978-86-85991-40-0

(Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини)

10. —. „Савремени шпански роман (роман транзиције и демократије)“, Крагујевац, **Липар**, часопис за књижевност, језик, уметност и културу, Година XIII/Број 47, 2012. стр. 127-135. ISSN: 1450-8338 (УДК 821.134.2-31.09 „19“)

(Рад у научној часопису)

11. —. „Идеолошки оквири Клариновог пан(ен)теизма: атеизам и религиозност у роману *La Regenta*“ у: Бошковић, Драган (ур.), **Српски језик, књижевност, уметност** (Зборник радова са VI Међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, 28-29.10.2011), књига II, *Бог*, Крагујевац, 2012. стр. 331-340. ISBN: 978-86-85991-43-1 (УДК 821.134.2-31.09)

(Саопштење са међународног скупа штампано у целини)

12. —. „La realidad carnavalesca y su negación: comida, bebida y hambre en la novela picaresca *Lazarillo de Tormes*“ in: Pejović, Anđelka, Sekulić, Mirjana y Karanović, Vladimir (eds.), *Comida y bebida en la lengua española, cultura y literaturas hispánicas*, Kragujevac: Facultad de Filología y Artes, 2012. pp. 273-286. ISBN: 978-86-85991-49-3 (UDC 821.134.2-311.4.09”15” / 821.134.2-311.4.09:364.1)

(Рад у тематском зборнику међународног значаја)

13. —. „Tiempo y narración en *La Regenta* de Clarín“ in: Kalenić-Ramšak, Branka et al. (eds.), **Verba Hispanica** (Anuario del Departamento de la lengua y literatura españolas de la Facultad de Filosofía y letras de la Universidad de Ljubljana), Número XX/2, Ljubljana: Editorial científica de la Facultad de Filosofía y letras, 2012. pp. 151-163. ISSN: 0353-9660

(Рад у часопису међународног значаја)

Саопштења са међународних научних скупова штампана у изводу (апстракт):

1. **Карановић, Владимир и Секулић, Мирјана.** „Смех, хумор и сатира у пикареском роману *Historia de la vida del Buscón* Франсиска де Кеведа“, у: Вучо, Јулијана, Марковић, Љиљана и Вранеш, Александра (уреднице), *Филолошка истраживања данас: језик, књижевност, култура, Зборник резимеа*, Међународна конференција *Филолошка истраживања данас*, Београд, Филолошки факултет, 26-27. новембар 2010. године. p. 62.

2. **Karanović, Vladimir.** “Ideología del liberalismo y el tradicionalismo en *La Regenta* de Leopoldo Alas Clarín”, in: IV Simposio Internacional de hispanistas «Encuentros 2012», celebrado de 14 a 17 de noviembre de 2012 en la Universidad de Wrocław, Polonia. p. 189.

Др Владимир Карановић је аутор неколико Поговора преводима са шпанског на српски језик дела шпанског реализма:

1. „Хуан Валера и подсвесни роман с тезом“ у: Валера, Хуан. *Хуанита*, са шпанског превела Катарина Крстић, Пирот: Пи-Прес, 2011. стр. 241-252.
2. „Кларинове новеле: синтеза хуманости и протеста против друштвене неправде“ у: Алас Кларин, Леополдо, *Пипа. Доња Берта. Обмана*, са шпанског превеле Катарина Крстић, Милена Зиројевић, Ивана Николић, Пирот: Пи-Прес, 2011. стр. 171-184.

3. „Кларинове приповетке: традиција, иновација, умеће“ у: Алас Кларин, Леополдо, *Приповетке*, са шпанског превео Владимир Карановић, Пирот: Пи-Прес, 2012. стр. 147-158.
4. „Успомене једног нежење: манифест женске слободе“ у: Пардо Басан, Емилија, *Успомене једног нежење*, са шпанског превела Изабела Бељић, Пирот: Пи-Прес, 2012. стр. 189-197.

На основу увида у радове које је кандидат доставио, у наставку ћемо кратко представити резултате његовог научно-истраживачког рада у периоду од последњег избора.

Кандидат је приложио **докторску дисертацију**, која уједно представља до сада најобимнији и најамбициознији рад под називом ***Идеологија либерализма и традиционализам у романима Леополда Алас Кларина***.

Докторска дисертација др Владимира Карановића има 232 нумерисане стране текста. У уводном делу дисертације разматрана су питања повезаности књижевности, друштва и политике, историцизма и позитивизма, као и потребе за њиховим превазилажењем. Карановић овде истиче да је истраживање односа књижевности, политике и друштва сложено и разгранато. У овој врсти проучавања повезују се услови књижевног стварања са датом друштвеном ситуацијом, економским, друштвеним или политичким системом. Питање односа књижевности и друштвеног система извесно наводи на двоструко постављање проблема. Први проблем односи се на задатак да се књижевност уклопи у функционални систем једног уређења, а затим и унутар различитих слојева тог истог друштва. Поставља се питање *да ли је књижевност нека врста идеолошког средства, тј. збир прича које заводе читаоца да прихвати хијерархијско друштвено уређење и пронађе своје место у њему?* У наредним поглављима, полазећи од опште и различитих дефиниција термина **идеологија**, разматрају се и поставке најрелевантнијих теоретичара књижевности, модерних критичара, културолога или аутора који књижевност посматрају углавном кроз призму друштвене критике: Мишела Фукоа, о улози моћи, друштвене репресије, сексуалне и друштвене доминације, као и доминантног дискурса током XIX века; теорија одраза Ђерђа Лукача; концепција идеологије Карла Манхајма, а посебно његово разликовање *либерално-хуманитарне* и *конзервативне* свести; идеологија и репресија државних апарата у тумачењу Луја Алтисера и Терија Иглтона, за које основни предмет пажње у књижевним студијама треба да буде *идеологија*. Осим историцистичке и друштвено условљених књижевнотеоријских струја XX века, у уводном делу дисертације полази се и од ставова *новог историцизма* и *културног материјализма*. Затим следе поглавља посвећена проблемима *мимезиса*, реализма и односа књижевности и стварности, толико значајног за ваљано разматрање реалистичких и натуралистичких романа, али и у истраживању простора у роману и бахтиновске концепције *хронотопа*, значајног посебно за европски реалистички роман. У 9. поглављу, предмет излагања је објашњење историјског и друштвеног контекста у којем живи, ради и ствара Леополдо Алас, али су дате и основне претпоставке механизма међусобног садејства аутора, идеологије, историје и књижевности. У том смислу је значајна дистинкција Старог и Новог режима Шпаније, као и термина *либерализам* и *традиционализам*, како у европском тако и локалном, шпанском контексту. Иако се термини „Стари“ и „Нови режим“ односе на одређена политичка уређења – апсолутизам и либерализам-, у контексту шпанске интелектуалне, историјске и политичке средине, тврди аутор дисертације, ови термини добијају једну ширу конотацију, обухватајући и поље свакодневног живота, локални менталитет и обичаје народа одређених епоха. Карановић у наставку докторске дисертације представља основне

поставке краусизма, правца немачке филозофије чији је родоначелник Карл Кристијан Краус (1781-1832), а која, за разлику од Немачке с краја XVIII века, у Шпанији је извршила значајан културни утицај. У даљем току истраживања акценат је на биографским елементима Леополда Алас Кларина и његовом позиционирању на интелектуалној, политичкој и друштвеној мапи Шпаније последњих деценија XIX века, са посебним освртом на ставове према Цркви и идеолошкој позицији антиклерикалног предзнака. Његов антитрадиционализам и либерализам одражавају се и у политичкој, друштвеној али и књижевнотеоријској мисли. Претпоставку о Клариновој припадности либерализму Карановић брани у дисертацији на неколико јасно издвојених поља: 1. књижевнотеоријски либерализам, оличен у страсној одбрани натурализма од напада традиционалиста, а пред крај XIX века и усвајању тенденција тзв. духовног натурализма, по узору на руску школу класика реализма; 2. идеолошки, политички и друштвени либерализам, као реакција на политичко лицемерје, привидни друштвени консензус и склад, друштвено-историјске прилике тога времена и репресију коју држава спроводи путем доминантних група, власти, цркве, декадентне аристократије, будући да је буржоаски слој изневерио револуцију која је имала супротне ефекте од очекиваних; 3. либерализам у филозофским и метафизичким ставовима, проблемима појединца у друштву и његовом покушају ослобађања од стега реалности и освајања личне слободе (овде је посебно значајно место жене у буржоаском друштву друге половине XIX века).

Поглавља 15-18. највећег су обима и сложене структуре, са знатним бројем мањих целина. Карановић овде разматра друштвено-историјску стварност у роману *Регенткиња*, Реставрацију и историјску парафикцију Ветусте, Ветусту као хронотоп, организам и протагонисту романа. У центру анализе су и социолошки видови романа *Регенткиња* и друштвене класе, затим идеолошке функције ликова, Кларина идеологија и перцепција историје, као и политичка алегорија у овом значајном роману. У поглављима доминира став Владимира Карановића да је најзначајнији Кларин роман, *Регенткиња*, бојно поље које аутор ствара са циљем да објасни и илуструје поставке реализма/натурализма на шпански начин. Кларин посматра и доживљава период Реставрације као друштво у којем буржоаска револуција није уродила плодом, није уништила Стари режим, већ је, стапајући се са њим и правећи компромисе, створила један лажни свет: свет у којем се сви чланови заједнице труде да под привидом модерности задрже све елементе традиционалног начина живота. Неколико значајних целина у овим поглављима посвећено је и месту жене у тадашњем шпанском друштву и идеологији равноправности и слободе појединца. Посебно је размотрена појава доколице, анксиозности и монотоније, који доминирају књижевним остварењима реализма у којима су жене буржоаске класе протагонисткиње.

Поглавље 19. посвећено је роману *Син јединац*, који се од класичног реалистичког романа разликује по начину евоцирања стварности и по конструкцији романескног универзума, а приповедач у овом роману не *представља* стварност већ је *наговештава* и *сугерише* читаоцу. Овим поглављем дисертације доминира став да роман *Син јединац* има јасно изражену друштвено-критичку подлогу, иако намера Кларина вероватно није била писање социјалног романа, посебно не пред крај XIX века, када је роман с тезом сматран одавно превазиђеном романескном формом. У закључцима, до којих је кандидат Карановић дошао детаљном анализом истраживачког корпуса из перспективе примењене методологије и постављених хипотеза, изнета су становишта: роман *Регенткиња* је «аутентични књижевни споменик» XIX века; реч је о «потпуној имитацији живота» и приказу конзервативног друштва и епохе, које је један либерал попут Кларина и могао сагледати само кроз критичку призму; Кларинови романи су дела о фрустрацији: индивидуалној, друштвеној, женској, политичкој, религијској, образовној и људској;

извесно је да су романи *Регенткиња* и *Син јединац* међу мисаоно сложенијим романима тога периода, будући да у њима проналазимо одређени тип „анатомске анализе“ читавог друштвеног система али и места појединца у колективу, са свим својим филозофским, психолошким, друштвеним противречностима. С тим у вези је и спектар политичких преокупација младог Кларина, актуелних у тренутку када је на таласу сопственог ентузијазма подржао народну побуну у Револуцији из 1868. године. Карановић овде подсећа да Кларин у делима рашчлањује елементе друштвено-политичке стварности помоћу ироније: политичка фарса смене либерала и конзервативаца на власти или кохабитација, проблеми друштвеног уређења и остатака застареле „феудално-газдинске“ организације, проблем друштвене и сексуалне доминације, друштвених улога, итд. Коначно, циљ истраживања је био и представљање доминантне либералне идеологије аутора, присутне у неколико нивоа у његовом књижевном опусу, а посебно у романима *Регенткиња* и *Син јединац*, која, иако јасно либералног усмерења, у неким видовима се повлачи пред ставовима и светоназорима владајуће и доминантне већине и попушта под притиском традиционализма и клерикализма.

Коначно, библиографија наведена на крају дисертације је подељена на примарну и секундарну, односно, историје књижевности, студије и приручнике, од укупно 152 библиографске јединице. Обухвата како ауторитете светског ранга из области хиспанистике током XX века, тако и ауторе који последњих година заузимају све модерније приступе у истраживању овог тематског оквира и књижевног корпуса.

У дисертацији Карановић примењује аналитичко-синтетички приступ, користи теоријске методе теорије одраза, неомарксистичке и постструктуралистичке интерпретације идеологије и њене улоге у формирању свести појединца-припадника друштвене заједнице, као и шире схваћену методу повратка историји, најзаступљенију у модерним студијама новог историцизма и културног материјализма.

Карановић је кроз своје истраживање сагледао историјски либерализам, анализирао и протумачио идеологију која се у Шпанији појавила и афирмисала у другој трећини XIX века, условила тадашњу политичку, друштвену, културну и економску стварност Шпаније. Потпуно исправно уочава да је суштинско питање идеолошка промена која тече упоредо са политичком и да је до тада превладавајућа схоластика замењена новом идеологијом која ће условити каснији развој шпанске филозофије. Без либералне идеологије не би био могућ краусизам у Шпанији, нити каснија независна хришћанска духовност, ни неосхоластика, а још мање Генерација 1898. У том смислу Карановићев рад јесте вредан допринос бољем упознавању једног сложеног раздобља шпанске историје, књижевности на шпанском језику који још увек није потпуно, или барем не објективно расветљен у историјама шпанске књижевности. Осим тога, ова докторска дисертација представља значајан допринос развоју хиспанистике у српској академској средини.

У чланку **„Теорија романа Хуана Валере“** Карановић издваја доминантне фазе развоја теоријске мисли о шпанском роману XIX века. Хуан Валера (1826-1905), попут Емилије Пардо Басан и Кларина, представља аутора тзв. «Генерације 1868», који је велику пажњу посвећивао теоријским и естетичким проблемима романа, иако његова теорија често није примењена у сопственим књижевним делима. Карановић разматра Валерин отпор према доминантној естетици реализма и натурализма и наводи елементе тзв. идеалистичког и духовног реализма, ако под тим појмом подразумевамо незаинтересованост романописца за опис фиктивног универзума, с једне, и очигледан напор да се прикажу духовна стања ликова, с друге стране. Циљ овог теоријског истраживања је позиционирање Хуана Валере и његове теоријске мисли о роману у оквирима шпанског реализма, али и упућивање на могуће корелације са другим

представницима европског реализма, посебно са Гиставом Флобером. Карановић закључује да иако не проналазимо конзистентну теорију романа, у разматраним текстовима можемо издвојити одређене елементе поетике романа: концепт романа као поетске композиције чији је основни циљ субјективна представа ауторовог света, појам преобликовања природе у уметничком делу, одбојност према класичној концепцији реализма, концепција уметника-романописца, чији је задатак да природу учини лепшом, одбацујући све одбојно, ружно и гротескно у њој.

У раду **„Савремени шпански роман (роман транзиције и демократије)“** размотрен је селективни корпус репрезентативних романа савремених шпанских романописаца који су постигли значајне успехе како у Шпанији тако и ван њених граница. Извесно је да је циљ оваквог тематског оквира био да се кроз кратак преглед одабраног корпуса укаже на потенцијално место савременог шпанског романа у оквирима светске прозе. Како истиче Карановић, година смрти Франсиска Франка (1975) може се сматрати почетком новог периода у шпанској прози. Књижевност мења дотадашњи карактер и у највећој мери се прилагођава новонасталим политичким променама (транзицији и демократизацији друштва). Сваки писац романа ће изабрати сопствени пут, који највише одговара његовом карактеру и књижевним претензијама. Разуђеност шпанске прозе постфранкистичког времена је последица слободе стваралаца да пишу о разноврсним темама. Појављују се детективски, историјски, лирски, експериментални и метаромани. Многи критичари сматрају да средином осамдесетих година XX века долази до битног заокрета у шпанском роману. Та драстична промена назива се „постмодерним реализмом“, а овај појам један је од доминантних именитеља савремене шпанске прозе, те га аутор и детаљније разматра. Међутим, примећује Карановић, повратак (наизглед класичном) реализму је начин да се анализира савремена шпанска стварност из нове перспективе, али и да се настави традиција неговања реалистичког књижевног поступка, толико својственог шпанској књижевности.

У раду **„Идеолошки оквири Клариновог пан(ен)теизма: атеизам и религиозност у роману *La Regenta*“** Карановић, полазећи од концепције *идеологије* Луја Алтисера, те процеса *интерпелације* који утиче на позиционирање поједница, тј. на стварање „субјекта“, у раду анализира везу Леополда Алас Кларина са шпанским краусизмом, доминантном филозофском струјом кључном за развој идеологије *пан(ен)теизма*, која ће своје место наћи у роману *La Regenta*. Дакле, за Кларина, као и за већину краусиста, сматра Карановић, Бог је апсолутно добро, јединствено и савршено, истовремено је иманентан и трансцендентан у односу на универзум. Бог је творац и покретачка енергија универзума, али и извор свеукупних природних закона. Леополдо Алас није био клерофоб. Његов интелектуални дијаграм смешта га између умереног деизма, просветитељског типа, и рационалне перцепције хришћанске етике која је била саставни део његовог образовања. Роман *La Regenta* је стога роман о верској катарзи али и о интелектуалном ослобођењу. Иако је Кларин у годинама објављивања овог романа и даље званично подржавао краусизам, већ је постепено напуштао неке основне и класичне поставке, уступајући место „здравом критицизму“ и краусопозитивизму. На крају Карановић поставља питање *има ли Бога у Регенткињи?* И закључује да у складу са концепцијом *пан(ен)теизма*, божанска есенција и трансценденција свеприсутне су и чине суштину универзума, али је степен изопачености друштва Ветусте толики да се шпански провинцијски градић не проналази на моралној, религијској и духовној мапи овоземаљског света, те је ирелевантно разматрати га у том контексту. Будући да је управо овакво гледиште и било део оригиналне Кларинове замисли, суштина његове идеологије религије у овом роману може формулисати на следећи начин: настојање и жеља да се антихришћанском католицизму, заснованом на

личним интересима, супротстави аутентично хришћански католицизам, заснован на милости и доброти.

У тексту „**La realidad carnavalesca y su negación: comida, bebida y hambre en la novela picaresca Lazarillo de Tormes**“ Карановић полази од бахтиновске критике Раблеовог дела *Гаргантуа и Пантагруел* (1532-1564) и анализира карневалски амбијент пикарског романа *Ласариљо са Тормеса* (1554). Јело, пиће и глад основни су елементи пикарске средине, а у овом шпанском класику ренесансе присутан је стални недостатак основних намирница и хронична апстиненција кад је о уживањима реч. Међутим, оптерећеност храном и пићем да би се задовољила глад и постигло телесно задовољство служи пикару као мотивација да настави даље и да истраје у својим покушајима да обезбеди признање, достигне материјалну корист и предузме одређене мере које пикарском роману дају комичну, шаљиву и карневалску ноту. На овај начин, тврди Карановић, карневал и карневалско не доводе се у везу са духовним већ са материјалним, једним од основних елемената сваког пикарског романа. У овом чланку акценат је на прва три поглавља романа, будући да су она и најважнија за тематски фокус, а у којима Ласариљо служи слепца, клерика и штитоношу, у којима је глад представљена градацијски: дечак је све више гладан и разочарања су све дубља. Такође, један од основних карневалских елемената је и смех, који је у овом делу саставни део црног хумора или ругалачке концепције друштва спрема појединца. За разлику од других књижевних текстова епохе, у којима књижевни ликови често имају пасивну улогу у радњи, Ласариљо представља књижевни лик с јасно одређеном активном улогом, којем сусрети са различитим господарима које служи омогућавају промену улоге, идентитета и друштвено прерушавање и прилагођавање имагинарном карневалском амбијенту, који нестаје управо у епизодама у којима је глад најизраженији књижевни мотив, те представља негацију карневалске атмосфере и традиције. На крају, осврћући се на делимично упоредни корпус овог чланка, Карановић истиче да је опште позната чињеница да је Раблеов роман *Гаргантуа и Пантагруел* плод хуманистичке концепције уметности и света, која слави карневалско, људско, слободарско, живот и смрт, као неизоставни део циклуса човековог постојања. С друге стране, Шпанија XVI века је друштво не тако отвореног, демократског и слободарског типа, тако да књижевна фикција пикарског жанра углавном постоји као анонимна творевина, будући да саопштава истину, нуди алтернативну слику света у односу на дотадашњу идеализовану слику пастирских разговора или племенитих љубавних осећања. *Ласариљо са Тормеса* по многим елементима може се поредити са Раблеовим ремек-делом, иако засигурно не по степену гротеске и хумора који проналазимо у овим романима. Овај шпански пикарски роман је стога дело које чак поништава већину карневалских обележја, поставши симбол антикарневалског.

Чланак „**Tiempo y narración en La Regenta de Clarín**“ бави се вишедимензионалним појмом времена у роману *Регенткиња* Леополда Алас Кларина. Карановић у уводном делу примећује да је време једна од примарних категорија човековог искуства и основни елемент наративног текста: текст може бити хронолошки структуриран а време најчешће материјализовано у дискурсу. Будући да је категорија времена уско повезана и са простором, време у приповести или време и приповедање могу се означити као псеудо-временске категорије. Појам времена у овом Клариновом роману може се разматрати на два нивоа: време приче, приповеданог, с једна, и време дискурса, време приповедања, с друге стране. Време приче заснива се на трима поступцима: ретроспекцији, антиципацији и инверзији. Међутим, Карановић у овом чланку разматра и питања тзв. времена на синтаксичком нивоу: распоред догађаја, хронологија и трајање. У корпусу су јасно издвојене две целине сличне дужине и односе се на два дела романа, објављена 1884-

85. године. Први део (1-15. поглавље) одвија се у само три дана и статичног је карактера, у њему Кларин представља радњу, амбијент и ликове, док у другом делу (16-30. поглавља) пролази готово три године, у којима се и одвија највећи део романескне радње. Посебан акценат Карановић ставља на цикличну структуру романа и поимање времена: све се догодило а ништа се није променило. Ветуста, имагинарни провинцијски град, место је и позорница на којој се Кларин стратешки поиграва концепцијом времена с намером да преобрази ликове у статуе, које након толике духовне борбе, остају инертни и скамењени.

Увидом у објављене радове кандидата Комисија констатује да др Владимир Карановић испуњава све услове за избор у звање доцента прописане „Изнамена и допуна критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду“, које се примењују на конкурсе објављене од 1. јула 2012. године.

Др Владимир Карановић укупно има:

- 2 рада објављена у часописима међународног значаја (часописи које је Стручно веће друштвених и хуманистичких наука верификовало посебном одлуком а на предлог Филолошког факултета),
- 3 рада објављена у водећим часописима националног значаја,
- 1 рад објављен у часопису националног значаја,
- 1 рад објављен у научном часопису,
- 2 рада објављена у зборницима са међународних научних скупова,
- 3 рада објављена у зборницима са националних научних скупова,
- 2 рада са међународних научних скупова објављена у изводу,
- 1 рад објављен у тематском зборнику међународног значаја.

Гледано у целини, објављени радови др Владимира Карановића говоре да је у питању сарадник који је својом преданошћу струци и марљивим радом сазрео и да је оспособљен за виши степен рада. Наведени радови доказују да је кандидат током вишегодишњег темељног изучавања материје коју истражује успео да проблематизује, анализира и систематизује грађу, формирајући себе као перспективног младог хиспанисту широког спектра интересовања, као и да се јасно профилисао као стручњак за хиспанске књижевности, а посебно за шпанску књижевност. Треба нагласити његова истраживања на пољу пикарског романа, позоришта Златног доба, поетичких релација разних епоха шпанске књижевности, шпанског реализма, натурализма и савременог шпанског романа.

3. ОЦЕНА ПЕДАГОШКОГ РАДА И АНГАЖОВАЊА У НАСТАВИ

Др Владимир Карановић је од школске 2005/2006. до 2011/2012. на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу држао часове вежбања из следећих предмета: Шпанска књижевност 1 (преглед хиспанских књижевности), Шпанска књижевност 2 (средњи век и ренесанса), Шпанска књижевност 3 (барок), Шпанска књижевност 4 (XVIII, XIX и XX век), Увод у хиспанистику, Увод у хиспанске књижевности, Шпанска и хиспаноамеричка култура и цивилизација, Пикарски роман – тумачење текстова, Мит о Дон Хуану у шпанској и европској књижевности, Шпанска књижевност барока: проза и поезија, Шпанска књижевност барока: позориште, Шпанска књижевност XVIII и XIX века, Шпанска књижевност XX века, Шпански реалистички роман – тумачење текстова.

Од школске 2006/2007. до текуће 2012/2013. на Филолошком факултету у Београду држао је часове вежбања из следећих предмета: Шпанска књижевност 2 (средњи век и ренесанса), Монографски курс из књижевности шпанског барока: Сервантес, Хиспанске

књижевности 1 (преглед), Хиспанске књижевности 2 (преглед), Шпанска књижевност 1 (XIX век), Шпанска књижевност 2 (XX век), Шпанска књижевност 3/5 (барок), Шпанска књижевност 4/6 (барок), Шпанска књижевност 7, Шпанска књижевност 8 и Хиспанске културе 3.

Др Владимир Карановић своје наставне активности обавља редовно и одговорно. У раду са студентима испољио је добру комуникацију и способност за тимски рад, а студенти у својим анкетама његов рад врло добро оцењују. Предано и конструктивно пратио је израде семинарских радова великог броја студената на оба факултета, трудећи се при томе да консултације омогући, осим у редовном термину, и путем on-line платформе Moodle, чиме је допринео интерактивности, динамичности и развоју модерног приступа настави и савременој комуникацији са студентима.

Учествовао је у раду неколико Комисија за одбрану мастер радова студената на Филолошком факултету у Београду:

- „Шпански аутори на сцени Зрењанинског позоришта“, кандидаткиња Бранислава Живанов 050710/м, менторка др Јасна Стојановић, рад одбрањен 23.06.2011. године.
- „Глумице у шпанском позоришту 16. и 17. века“, кандидаткиња Марија Божовић 040502/м, менторка др Јасна Стојановић, рад одбрањен 29.06.2011. године.
- „Превод *Дон Кихота* на српски Душка Вртунског“, кандидаткиња Сена Бањац 060708/м, менторка др Јасна Стојановић, рад одбрањен 26.09.2011. године.
- „Шпанско позориште Златног доба: кључни термини“, кандидаткиња Ивана Марић 060713/м, менторка др Јасна Стојановић, рад одбрањен 26.09.2011. године.
- „Слика Шпаније у делу *Historia de la vida del Buscón* Франсиска де Кеведа“, кандидаткиња Анета Шаманц 050745/м, менторка др Јасна Стојановић, рад одбрањен 29.09.2011. године.
- „Утицај филозофије егзистенцијализма на Ернеста Сабата у романима *Тунел* и *О јунацима и гробовима*“, кандидаткиња Катарина Конц 990640/м, ментор др Далибор Солдатић, рад одбрањен 05.10.2011. године.
- „Женска пикареска у шпанској књижевности барока“, кандидаткиња Марија Тошић 060765/м, менторка др Јасна Стојановић, рад одбрањен 21.10.2011. године.

Поред примарних обавеза и задужења, Карановић се у претходном периоду бавио и организацијом културних активности на Катедри за хиспанистику Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу. Био је координатор *Вечери љубавне и сатиричне поезије шпанског барока*, одржане у оквиру Месеца шпанске културе у СКЦ-у у Крагујевцу, 08.06.2010. године, и био је координатор представе *Фуентеовехуна* по истоименом делу Лопеа де Вега, коју су извели студенти хиспанистике са Филолошко-уметничког факултета 31.05.2010. године у свечаној сали Природно-математичког факултета у Крагујевцу.

Др Владимир Карановић показао је, поред доброг познавања књижевне проблематике, владања књижевнотеоријским апаратом, и ентузијазам и прилежност у раду, педагошки смисао и способност да успешно преноси знање студентима. Савесно испуњава све обавезе и у протеклом периоду показао се као веома поуздан сарадник али и организатор рада и стручних активности.

4. ЗАКЉУЧАК:

Размотривши приложену документацију, Комисија једногласно закључује да **др Владимир Карановић** испуњава у потпуности све научне, стручне и педагошке услове

предвиђене Законом за избор у звање **доцента**. Своје радне обавезе испуњава дисциплиновано, ажурно и квалитетно. Озбиљним академским приступом у раду са студентима и испољеним способностима за тимски рад од када је почео да ради на Факултету, Карановић је показао да је сазрео за избор у више звање. Имајући у виду резултате које је др Владимир Карановић постигао, залагање и занимање за научно-истраживачки рад испољено током постдипломских студија, прилежност у раду, узимајући у обзир вишегодишње искуство и резултате у настави хиспанских књижевности на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу и Филолошком факултету у Београду, Комисија са задовољством предлаже Већу да **др Владимира Карановића** изабере у звање и на радно место **доцента за ужу научну област Хиспанистика, предмет: Хиспанске књижевности** на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

У Београду, 10.04.2013. године

КОМИСИЈА:

1. _____
др Далибор Солдатић, редовни професор
2. _____
др Јасна Стојановић, ванредни професор
3. _____
др Радивоје Константиновић, редовни професор